

Siekiant apsunkinti telefoninių sukčių veiklą, Lietuvoje nuo Naujųjų metų atsirado reikalavimas registruoti naujas išankstinio mokėjimo SIM korteles. Arnoldas Lukošius, „Tele2“ Inovacijų ekspertas, sako, kad šis pokytis atims iš sukčių pagrindinį jų ginklą - anonimiškumą.

Žingsnis link didesnio saugumo

Nuo 2025 m. sausio 1 d. Lietuvoje galioja nauja tvarka - reikalaujama registruoti naujas išankstinio mokėjimo SIM korteles. Pagal įstatymą, aktyvuojant tokią kortelę, paslaugos teikiamos tik po to, kai vartotojas patvirtina savo tapatybę.

„Naudodami anonimines išankstinio mokėjimo SIM korteles, apgavikai galėjo skambinti žmonėms be baimės, kad bus atsekami. Tai suteikė jiems galimybę keisti telefono numerius vieną po kito ir taip mėtyti pėdas. Tačiau šiuo metu, siekiant užkirsti kelią tokiems nusikaltimams, išankstinio mokėjimo SIM korteles galima aktyvuoti tik patvirtinus tapatybę“, - teigia A. Lukošius.

Ryšių reguliavimo tarnyba praneša, kad Lietuvoje 2024 metų pirmąjį ketvirtį sukčiai siekė išviloti 6,9 mln. eurų, antrąjį - 8,3 mln. eurų, o trečiąjį ketvirtį atakos dar padidėjo - bandyta apgaule pasisavinti 8,9 mln. eurų.

„Tele2“ Inovacijų eksperto teigimu, Lietuvoje sukčiai skambinti gali visų amžiaus grupių žmonėms, tačiau garsiausiai nuskamba atvejai, kai apvogti pavyksta vyresnio amžiaus asmenis.

„Daugeliui atrodo, kad esame pakankamai atsargūs, kad neužkibtume ant sukčių kabliuko, bet ar tikrai galėtumėte tą patį pasakyti apie savo tėvus, tetas, dėdes ar senelius? Išankstinio mokėjimo SIM kortelių registravimas, kaip prevencinė priemonė, sukuria nepalankią aplinką sukčiams, leidžia geriau kontroliuoti grėsmes ir padidina žmonių saugumą. Tai suteikia galimybę lengviau patikrinti, koks žmogus slepiasi už nepageidaujamų skambučių“, - sako A. Lukošius.

Reikalavimas registruoti išankstinio mokėjimo SIM korteles galioja visiems mobiliojo ryšio operatoriams. Tai reiškia, kad įsigijus naują kortelę, ją reikia užsiregistruoti internetu arba fizinėse vietose.

Esamiems klientams nieko daryti nereikia

Naują išankstinio mokėjimo SIM kortelę greitai ir patogiai galima užregistruoti internetu, apsilankius mobiliojo ryšio operatoriaus svetainėje. Pavyzdžiui, „Pildyk“ kortelių naudotojai gali atlikti registraciją tiesiogiai tinklapyje <https://pildyk.lt/registracija> arba pasinaudoję „Pildyk“ programėle.

Tam reikia atlikti tris paprastus žingsnius: pirmiausia, įvesti naujos išankstinio mokėjimo SIM kortelės numerį, tada patvirtinti jį pasirinktu vienu iš trijų būdų – suvesti PUK kodą, paskutinius SIM kortelės skaičius arba įvesti ekrane gautą trumpąjį kodą. Galiausiai reikia patvirtinti asmens tapatybę ir tai padaryti galima naudojantis internetiniu banku, „Mobile ID“, „Smart ID“, arba nufotografavus asmens dokumentą ir pateikus asmenukę.

Jau esamiems klientams nieko daryti nereikia – pokyčiai jų neliečia. Žmonės ir toliau gali naudotis anksčiau įsigytais ir aktyvuotais numeriais kaip įprastai.

O kaip su sukčiais kovoja kitur?

Tarptautinė praktika dėl išankstinio mokėjimo SIM kortelių registracijos ir sukčiavimo prevencijos yra įvairi, tačiau daugelyje šalių, ypač Europoje, jau seniai įdiegtos griežtesnės sistemos, skirtos sustabdyti telefoninius sukčius.

„Europos Sąjungos šalyse, įskaitant Italiją, Prancūziją, Lenkiją ir Vokietiją, SIM kortelių registracija su asmens tapatybę patvirtinančiu dokumentu yra tapusi įprasta praktika. Ten žmonės taip pat gali registruoti SIM korteles internetu, o tai užtikrina, kad visi numeriai būtų atsekami. Nors sukčiai ir toliau ieško būdų, kaip apgauti žmones, ši registracija, kartu su kitomis operatorių priemonėmis, padės kovoti su nusikalstamumu ir bent jau pašalins anonimiškumą“, – „Tele2“ Inovacijų ekspertas.

